

บทนำ



ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เจตนา นาควิธระ กล่าวใน กฤษฎีเบ้องต้นแห่งวรรณคดีวิจารณ์¹ ว่า " ผล นิกร กิมหงวน มีลักษณะอารมณ์อันครบครัน "

เรึงไชย พุกชาโร กล่าวใน ป.อิเกรปาลิต ชีวิตของคณชายฝั่ง² ว่า " ความนิยมของผู้อ่านเริ่มแล้วเริ่มเล่า ปรากฏออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนจากการตีพิมพ์หนังสือขายชุลนชาแล้วเล่าเล่าอีก จนนับครั้งไม่ถ้วนโดยสำนักพิมพ์ต่างๆที่อลลิขสิทธิ์เอาไว้ ในปี พ.ศ.๒๕๒๗-๒๕๒๙ สำนักพิมพ์ผลงศึกษายังคงทยอยพิมพ์ผลงานให้สื่อนิยายชุดแรกๆของ ป.อิเกรปาลิต ออกมาอยู่ตลอดเวลา ... "

นสพ.ไทยรัฐ ฉบับ อาทิตย์ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๓๗ หน้า ๘ ลงข่าวจัดงานแถลงข่าวเปิดตัวดาราละคร " ผล นิกร กิมหงวน ยุคโศกกาภิวัตน์ " หรือที่เกี่ยวกับการแสดง สุประวัติ ปัทมสูตร กล่าวใน นสพ.ไทยรัฐ ฉบับ ศุกร์ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๗ หน้า ๑๔ ว่า " ไม่ทำแบบยี่อนยุค เพราะสถานที่หลายอย่างไม่อำนวย " เท่ากับสร้างภายในเวลาปัจจุบันหรือร่วมสมัย ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๓ ทุกวันอาทิตย์ ๙.๕๕ น. ตั้งแต่นั้นเป็นปีใหม่ พ.ศ.๒๕๓๘ เป็นต้นไป (ผลปรากฏว่า ฉายทุกวันอาทิตย์ตลอดทั้งปี พ.ศ. ๒๕๓๘)

นอกจากนี้ ผล นิกร กิมหงวน ที่พิมพ์โดยสำนักพิมพ์ผลงศึกษา ตีพิมพ์ระบปี พ.ศ. ฉบับที่ใหม่สุดที่หาได้ คือ พ.ศ.๒๕๓๖ (ราคา ๑๐ บาท) กว่าจะมีฉบับ (๒๕๓๗ ที่สำรวจ) ก็มีการวางจำหน่ายในท้องตลาดนั้น ราคา ๑๕ บาท (ไม่ระบุปีที่พิมพ์)

¹ เจตนา นาควิธระ. กฤษฎีเบ้องต้นแห่งวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2520. หน้า 47.

² เรึงไชย พุกชาโร. ป.อิเกรปาลิต ชีวิตของคณชายฝั่ง. กรุงเทพฯ: อานิตร์ เพรส, 2530. หน้า 116.

ตั้งเมื่อ พล นิกร กิมหงวน ของ ป. อินทรปาลิต จึงเป็นหนังสือบันเทิงคดีแนวฉบับแรกที่
ได้รับความนิยมดีกล่อชาวสยาม ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ จนถึงปัจจุบัน (๒๕๓๘) นับเป็นปรากฏ
การณ์ที่น่าสนใจในสาขาวรรณคดีสร้างอารมณ์ขันในการเป็นหนังสือบันเทิงคดีแนวฉบับที่มีจำหน่ายในท้อง
ตลาดยาวนานกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป

ส่วนพื้นฐานของการศึกษา

๑. กลไกการสร้างอารมณ์ขัน ใน พล นิกร กิมหงวน ของ ป. อินทรปาลิต คือ การ
แสดงความรู้สึกร่าเริง ที่ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวหรือสงสาร

๒. ในทัศนะของ ป. อินทรปาลิต ใช้มุกตลกที่มีรูปแบบตายตัว ได้แก่ การประชัน
การเขาะเข้าย การเสียดสี และการล้อเล่น

๓. พล นิกร กิมหงวน เป็น "ทัศนะ" ทว่ามีการวิจารณ์ความเป็นนิยาย นวนิยาย
สอ้าน และสังคม ในลักษณะแอบแฝงด้วย ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. ศึกษากลไกการสร้างอารมณ์ขันในแง่จิตวิทยาที่ปรากฏในเรื่อง พล นิกร กิมหงวน

๒. วิเคราะห์และตีความมุกตลกของ ป. อินทรปาลิตที่ปรากฏในเรื่องดังกล่าว

ขอบเขตของการศึกษา

พล นิกร กิมหงวน ชุด วิทยุหนุ่ม ของ สันเข. พจนานุกรม วิทยุหนุ่ม กิ่งกุ่ม ๑๓๙ เล่ม คือ

^๑ เจมส์ เทย์เลอร์, หน้า 115.

- | | | |
|------------------------|----------------------|------------------------|
| ๑. คนกรูม | ๑. บ้านผีสิง | ๑. หมอวิเศษ |
| ๒. อชากเป็นพระเอก | ๒. วิญญาณสามเกลอ | ๒. เซ็งช่วย |
| ๓. ปราบสามกษัตริย์ | ๓. แม่ครูสาว | ๓. กุ่มลุงไก่อ้นา |
| ๑๐. จอมกะล่อน | ๑๑. ผู้ตัดชาก | ๑๑. สามเกลอไปอเมริกา |
| ๑๓. พ่อลูกอ่อน | ๑๔. จอมกษัตริย์ | ๑๕. ซิ่งนาง |
| ๑๖. ลีเกี้ยวสาว | ๑๗. โฉมมาธจำเป็น | ๑๘. สามเกลอปราบผี |
| ๑๙. ล่องหนผู้หญิง | ๒๐. เจ้าชู้เอก | ๒๑. เซซใหม่ |
| ๒๒. ข้อนกต | ๒๓. แม่เอกมีน | ๒๔. จำอวดบรรดาศักดิ์ |
| ๒๕. ทวงลูกสาว | ๒๖. สามเกลอเลี้ยงไก่ | ๒๗. คดีหมื่นประมาท |
| ๒๘. ทาฮากทองแดง | ๒๙. ทกเซอศักดิ์ | ๓๐. หมอตุ้มเม้ง |
| ๓๑. สามเกลอล่าสัตว์ | ๓๒. เมืองดับแล | ๓๓. นางพญาเสน่ห์หา |
| ๓๔. อาชผู้หญิง | ๓๕. หม่อมรักสนุก | ๓๖. ชาวทะโรมน |
| ๓๗. สามเกลอจอมแก่น | ๓๘. หยาดฟ้ามาคืน | ๓๙. กลัวเมีย |
| ๔๐. ปีกาจะนอง | ๔๑. ไปจับผี | ๔๒. สามเกลอพญากษัตริย์ |
| ๔๓. รัฐนิยม | ๔๔. แม่งามจีน | ๔๕. ไปสวรรค์ |
| ๔๖. ล่องป่า | ๔๗. เจ้าแม่ตะนาวศรี | ๔๘. นครมรณะ (มรณะนคร) |
| ๔๙. ป่ามหากัศ | ๕๐. เจ้าพ่อเขนหลวง | ๕๑. พ่อแสนงอน |
| ๕๒. เที้ยวลพบุรี | ๕๓. โฉมละครดีตัว | ๕๔. ตงเรือ |
| ๕๕. ทรุดเห็นประทักษิณ | ๕๖. ประดาน้ำสามเกลอ | ๕๗. เที้ยวทางไกล |
| ๕๘. อธิษฐาน | ๕๙. อธิษฐานเศรษฐี | ๖๐. เหนียวแผลงลูก |
| ๖๑. ปราบผีสามเป็ดนโกล | ๖๒. หมัดเหล็ก | ๖๓. หมัดเหืออากาศ |
| ๖๔. ล้อหมุน | ๖๔. อ้าวคำปรอท | ๖๖. หมันยี่ผี |
| ๖๗. หมันยี่เหล็ก | ๖๕. หัวใจสามเกลอ | ๖๙. พิฆาต |
| ๗๐. ล่ามังกร | ๗๑. สามเกลอจอมมูม | ๗๒. ไอ้เล็บเหล็ก |
| ๗๓. สมบัติมหาโจร | ๗๔. เกาะฉลาม | ๗๕. ซิดาพระอุมา |
| ๗๖. ทหารซ่านหมื่นทวนใจ | ๗๗. ทหารซ่านเอาละวาท | ๗๘. อ้าวสิมิงแผลงลูก |
| ๗๙. จอมกะล่อน | ๘๐. โจรในแขกนอก | ๘๑. อ้าวสิมิงค่า |
| ๘๒. ไปรบร้อยวัน | ๘๓. ขกไฟโจร | ๘๒. ทหารสามเกลอ |
| ๘๕. ปีกนอกระสุน | ๘๖. เลือดทหารไทย | ๘๗. ล่องหมันจรม |

- | | | |
|-------------------------|---------------------|--------------------|
| ๘๘. อีสวันรายนอากาศ | ๘๙. นึกขี้เหजाเป็น | ๙๐. ฟ้าดลุ่ม |
| ๘๙. ไปเกาหลี | ๙๐. นรกในหม้อ | ๙๑. เซลยศึกสามเกลอ |
| ๙๐. หลานมันท้ายนรสิงห์ | ๙๑. เจ้าม่องเท้า | ๙๒. ตราชูราชการ |
| ๙๑. ถอดวิญญาณ | ๙๒. สามเกลอซาโลว์ | ๙๓. ล่องฟ้า |
| ๙๒. ละครดิง | ๙๓. เกยวแม่ม่าย | ๙๔. ลูกสาวแม่เอ๊ย |
| ๙๓. ระบายหาคาฟ้า | ๙๔. ลูกมือเตเตอร์ | ๙๕. ฝักกระสือ |
| ๙๔. บุกฮาเริ่ม | ๙๕. ข้าหวาย | ๙๖. กุมารทอง |
| ๙๕. สามเกลอคำฝัน | ๙๖. มนุษย์กายสิทธิ์ | ๙๗. ดงดิบ |
| ๙๖. ค้างคาวผี | ๙๗. กิแจ | ๙๘. ขนแม่เอ๊ย |
| ๙๗. มนุษย์จรวด | ๙๘. ช้องขโมยเต็ก | ๙๙. หลวงพ่อปาน |
| ๙๘. วันสงกรานต์ | ๙๙. วันรับเสด็จ | ๑๐๐. เกิดฟ้าเพลิง |
| ๑๐๐. โลกพระศุกร์ | ๑๐๐. ผู้ดีผู้ร้าย | ๑๐๑. อภินิหารโศค |
| ๑๐๑. ฝันทอง | ๑๐๑. ระบายโป้ | ๑๐๒. ศึกอสุร |
| ๑๐๒. นึกผู้กระตัง | ๑๐๒. บวกผี | ๑๐๓. แคนสวาท |
| ๑๐๓. บุกอวกาศ | ๑๐๓. สักทลายโลก | ๑๐๔. ศึกผู้ชนะ |
| ๑๐๔. วิศกรรมแหวกแนว | ๑๐๔. มังกรเขียว | ๑๐๕. ฝ้ายแก้ว |
| (๑) วิชาหุ่นตะลุมบอน | (๑) ฆาตกรรมหมกข้าว | |
| (๒) พยัคฆ์ร้ายหมายเลข ๑ | (๒) สอบเซดข | |

(หมายเหตุ; รายชื่อ ๑-๑๓๕ ที่จัดเป็นบรรทัดละ ๓ รายชื่อ ก็เพราะมีฉบับรวมเล่มที่ละ ๓ ฉบับของแต่ละบรรทัดด้วย โดยฉบับรวมเล่มเป็นปกแข็ง ส่วนปกปกอ่อนเล่มละ ๑ รายชื่อ ส่วน (๑)-(๕) ีงท้ายจัดรวมเป็นปกแข็งเล่มเดียว ที่ทำเช่นนี้เพราะ ๑-๑๓๕ เป็นงานเรียงแนวของ ป.อินทรปาลิต ช่วง พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๖ โดยประมาณ ที่สหภาพทำธุรกิจค้าขายและโรงสี ขณะที่ (๑)-(๕) เป็นช่วงตกต่ำ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๖ โดยประมาณ ที่สหภาพเป็นเจ้าของกิจการโรงแรม ฮาเนลาร์ รถเมล์ นายทหารระดับนายพันและนายพล ตลอดจนนักยุทธศาสตร์การผลิตข้าวปริมาณอีกหลาย)

งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

อารมณีสันในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทย ระชากร่าง พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๖๖. ปริญญา
 นิพนธ์: ทศนีย์ กระจ่างอักษร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร : ๒๕๖๑. ศึกษา พล
 นิกร กิมหงวน จำนวน ๑๐ เล่ม เป็นของสำนักพิมพ์ดวงศึกษา (หรือชุดวิทยุหนึ่ง) ๖ เล่ม คือ เวษ
 ใหม่ ถนกรุง ถายาทคุณเตย ผู้ศตภยาก สามเกลอไปอเมริกา และ อยากเป็นพระ
 เอก เป็นของสำนักพิมพ์บรรณกิจ ๕ เล่ม คือ เจ้าบัวแก้ว เทวรูปมหากาฬ เลือดนักสู้
 และ เลือดที่ฟ้า โดยวิเคราะห์ทฤษฎีการสร้างอารมณีสันตามแนววรรณศิลป์ (Literary Art)
 และวิเคราะห์ว่าสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณีสันตามแนวพินิจเชิงสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural
 Approach) ส่วนที่กล่าวถึง พล นิกร กิมหงวน คือ วิธีการสร้างอารมณีสันด้วยตัวละคร โดยการ
 แจกแจงอุปนิสัยของ นิกร และกิมหงวน กล่าวถึงบุคลิกภาพ(หรือรูปลักษณะที่มีปมด้อยเพราะหัวล้าน
 ของเจ้าคุณปัจฉิมภินาสน์) และสติปัญญาของ เจ้าแก้ว ที่ปรากฏในหนังสือวิทยุศึกษา

จากงานวิจัยที่เคยมีมา งานวิจัยชิ้นนี้ขอมองออกไป เพราะจะจับในลักษณะ
 โครงสร้างกลไกอารมณีสันเฉพาะตัวของผู้เขียน และแง่มุมที่วิเคราะห์สามารถตีความได้ ทั้งที่ผู้
 เขียนเจตนาและไม่เจตนา

วิธีการค้นคว้าวิจัย

๑. ศึกษาทฤษฎีอารมณีสัน
๒. รวบรวมมุขตลกและอารมณีสัน
๓. วิเคราะห์ข้อมูล
๔. ประมวลและสรุปผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบกลไกการสร้างอารมณ์ขันและกลวิธีการใช้มุกตลกในวรรณกรรม ซึ่งจะ เป็น ตัวอย่างสำหรับผู้ที่จะศึกษาในแนวนี้ต่อไป

ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

การกลับหัวกลับหาง (paradox) หมายถึง *คุณลักษณะ* ตรงกันข้ามกัน แต่ได้มา อยู่ด้วยกันในสิ่งเดียวกัน ทำให้เกิดสภาพ ๒ ความหมาย และ ๒ อารมณ์ขันในตัว ถึงสิ่งที่ยืนยันมัก ได้เห็นชัดในลักษณะ "ต้อ" เป็น "คำจริงแท้"

ความตลก (comic) หมายถึง *คุณลักษณะ* อย่างหนึ่งที่ได้พบเห็นและได้กระตุ้นให้ขบขัน

มุกตลก (joke) หมายถึง *การเสียดสี* จุดประสงค์ก่อให้เกิดความตลก

อารมณ์ขัน (humour) หมายถึง *บทกวีวรรณ* แบบหนึ่งซึ่งใช้ความตลกเป็นเครื่องมือ